

Živko Bergant

OSNOVE ANALIZE POSLOVANJA

Predgovor k prvi izdaji

Temeljno poslanstvo računovodstva kot najpomembnejšega dela informacijskega sistema podjetja je oblikovanje informacij za poslovno odločanje posloводства. Šele s pravimi informacijami in dobrimi nasveti lahko računovodja oziroma analitik postane nepogrešljiv sodelavec direktorja. Tako dviga ugled sebi ter računovodstvu kot stroki. Pomembna naloga računovodje je pospeševati izobraževanje svojih sodelavcev ter notranjih uporabnikov informacij. Slednji bodo le na ta način spoznali svoje dejanske potrebe po računovodskih informacijah ter njihovo izrazno moč.

Informacija je namensko usmerjeni podatek za znanega uporabnika. Izrazna moč informacij se kaže v njihovi koristnosti, ki je prisotna le v primeru, da v uporabniku vzbudi občutek priložnosti ali nevarnosti. V nasprotnem primeru imamo opravka le z nevtralnim podatkom, ki uporabniku nič ne koristi. Zato je treba računovodske informacije pojasnjevati pregledno, preprosto, vendar z ustreznim strokovnim ozadjem. Če hočejo računovodje in analitiki to nalogo dobro opravljati, se morajo nenehno sami izobraževati in usposabljati.

Pri oblikovanju informacij so potrebne vsaj naslednje vrste znanj:

- znanje o računovodskih podatkih in računovodskih izkazih (računovodski standardi),
- znanje obravnavanja podatkov za izračun določenih kazalcev in kazalnikov (analiziranje),
- znanje ustreznega in preprostega pojasnjevanja kazalcev in kazalnikov (vživljanje - empatija),
- znanje predstavitve informacij in poročil (komuniciranje).

Prvi dve vrsti znanj sta bolj ali manj tehnično tehnološkega značaja in sta lažje dosegljivi. Drugi dve vrsti znanj pa zahtevata večji vložek in zavestno usmeritev na potrebe uporabnika informacij. Vendar je to nujno, če hočemo pridobiti računovodstvu v podjetju tisto mesto, ki mu po vsebini pripada.

To delo naj bi prispevalo tudi k lažji osvojitvi zlasti prvih dveh znanj, čeprav je prvenstveno namenjeno študentom. Seveda pa ga lahko koristno uporabljajo tudi praktiki v podjetjih. Posebej je izpostavljen vidik računovodskih informacij, ki so po eni strani najštevilnejše v podjetju, po drugi strani pa tudi med najzahtevnejšimi, saj jih je možno pojasnjevati na najrazličnejše načine, pogosto pa nekatere v podjetjih sploh niso pojasnjene ali pa so neustrezno pojasnjene. Večji poudarek je dan tudi poglavjem, ki v drugi dostopni literaturi niso v taki meri obravnavana, so pa po oceni avtorja potrebna za razumevanje in analiziranje poslovnega procesa v podjetju.

Vsako pripombo ali predlog za izboljšanje ali dopolnitev gradiva bo avtor hvaležno proučil in upošteval.

Ljubljana, november 2007

Živko Bergant

Predgovor k drugi izdaji

Prva izdaja je doživela ponatis, v celoti je pošlo 500 izvodov knjige in potreba po novi izdaji je tu. Učbenik so študenti dobro sprejeli, prav tako pa se je kot pomembno pokazalo tudi zanimanje praktikov. Zato je pričujoča izdaja ob sicer enaki zasnovi dopolnjena z nekoliko bolj natančnimi opredelitvami, z dodatnimi kazalniki in primeri.

Še vedno pa je vsebina neuravnotežena v smislu večjega poudarka na poglavjih, ki v drugi literaturi niso obravnavana v takem obsegu, ki bi bil v zadostni meri praktično uporabljiv. To zlasti velja za analizo finančnega položaja, torej za plačilno sposobnost in kapitalsko ustreznost podjetij.

Seveda bom tudi nadalje hvaležen za vsako kritiko in pripombo.

Ljubljana, februar, 2011

Živko Bergant

KAZALO

1 UVOD	10
2 PODJETJE KOT POSLOVNI SISTEM.....	12
2.1 Poslovni sistem.....	12
2.2 Poslovne funkcije.....	13
2.3 Računovodski sistem.....	16
2.4 Računovodska in finančna analiza	18
2.5 Časovne razsežnosti poslovnega sistema	21
2.6 Vprašanja za utrjevanje	27
3 ANALIZA POSLOVANJA.....	27
3.1 Opredelitev analize.....	27
3.2 Predmet, namen in cilji analize	31
3.3 Analiza poslovanja kot proces.....	34
3.4 Vrste analize poslovanja	39
3.5 Vprašanja za utrjevanje	41
4 TEHNIČNI IN VSEBINSKI VIDIKI ANALIZE	42
4.1 Metode analize poslovanja.....	42
4.2 Orodja analize poslovanja	44
4.3 Vprašanja za utrjevanje	51
5 RAČUNOVODSKA ANALIZA	52
5.1 Mesto, vloga in posebnosti računovodske analize	52
5.2 Vsebina računovodskega analiziranja.....	61
5.3 Povezanost računovodskih izkazov.....	65
5.4 Vprašanja za utrjevanje	71

6	ANALIZA UČINKOVITOSTI POSLOVANJA	72
6.1	Opredelitev pojma učinkovitosti	72
6.2	Kazalniki proizvodjalnosti.....	73
6.3	Kazalniki gospodarnosti	73
6.4	Dobiček in njegova analiza	74
6.5	Dobičkonosnost.....	78
6.6	Kazalniki dobičkonosnosti.....	80
6.7	Poslovni vzvod	87
6.8	Finančni vzvod.....	91
6.9	Celotni vzvod	92
6.10	Računovodska analiza poslovanja po poslovnih funkcijah.....	94
6.11	Vprašanja za utrjevanje.....	98
7	ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA	99
7.1	Opredelitev in merjenje uspešnosti.....	99
7.2	Razvojni vidik presojanja uspešnosti	108
7.3	Vprašanja za utrjevanje.....	109
8	ANALIZA FINANČNEGA POLOŽAJA PODJETJA.....	110
8.1	Finančna funkcija in finančni položaj podjetja	110
8.1.1	Vprašanja za utrjevanje.....	113
8.2	Informacije o finančni moči.....	114
8.2.1	Trajni kapital	114
8.2.2	Poslovni izid	115
8.2.3	Bilanca poslovnih tokov	116
8.2.4	Izkaz denarnega izida.....	119
8.2.5	Finančno posredniški položaj	122
8.2.6	Temeljni vidiki zadolženosti	130
8.2.7	Vprašanja za utrjevanje.....	130
8.3	Informacije o finančnem ravnotežju.....	131
8.3.1	Obratni kapital	131
8.3.2	Kratkoročni koeficient	137
8.3.3	Vprašanja za utrjevanje.....	143

8.4	Povezava informacij o finančno posredniškem položaju in informacij o finančnem ravnotežju.....	143
8.4.1	Kratkoročni finančno posredniški položaj in obratni kapital	143
8.4.2	Pospešeni koeficient.....	147
8.4.3	Hitri koeficient.....	151
8.4.4	Povezanost treh koeficientov	155
8.4.5	Dinamični prikaz bilance stanja.....	164
8.4.6	Vprašanja za utrjevanje	168
8.5	Optimalno dolgoročno finančno ravnotežje.....	168
8.5.1	Opredelelitev finančnega ravnotežja in kapitalska ustreznost.....	168
8.5.2	Vsebina ustreznega obratnega kapitala.....	171
8.5.3	Ugotavljanje potrebnega obratnega kapitala.....	176
8.5.4	Kapitalska ustreznost in kratkoročna zadolženost podjetja.....	181
8.5.5	Analiza kapitalske ustreznosti.....	183
8.5.6	Vprašanja za utrjevanje	194
8.6	Analiziranje denarnega toka.....	195
8.6.1	Vprašanja za utrjevanje	206
8.7	Hitra analiza finančnega položaja podjetja	206
9	LITERATURA IN VIRI	210
9.1	Avtorska literatura.....	210
9.2	Druga literatura	213
10	PRILOGE.....	214
10.1	Okvirna vsebina poročila o finančnem položaju	214
10.2	Povezanost kazalcev in kazalnikov po področjih analiziranja.....	215
10.3	Primer podjetja A	218
10.4	Primeri možnega pojasnjevanja nekaterih koeficientov.....	227
10.5	Pregled pomembnejših kratic	231